

Ray Bradbury

Fahrenheit 451

Vertaald uit het Amerikaans door
Evi Hoste

Lebowski Publishers, Amsterdam 2017

Oorspronkelijke titel: *Fahrenheit 451*
Oorspronkelijk uitgegeven door: Ballantine Books, 1953
© Ray Bradbury, 1953, 1981
© Vertaling uit het Amerikaans: Evi Hoste, 2017
© Nederlandse uitgave: Lebowski Publishers, Amsterdam 2017
Omslagontwerp origineel: © Matt Owen | Simon & Schuster
Omslagontwerp Nederlandse uitgave: Peter de Lange
Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 3996 4
ISBN 978 90 488 3997 1 (e-book)
NUR 302

www.lebowskipublishers.nl
www.overamstel.com

OVERAMSTEL
uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

een	<i>De haard en de salamander</i>	11
twee	<i>De zeef en het zand</i>	85
drie	<i>Een helder branden</i>	131

Een

*De haard
en de salamander*

Het was een genoeg om te verbranden.

Het was een bijzonder genoeg om dingen opgegeten te zien worden, om ze verkoold te zien, en veránderd. Met de koperen spuitkop in zijn handen, de reusachtige python die zijn giftige kerosine op de wereld spuwde, dreunde het bloed in zijn hoofd, en zijn handen waren de handen van een buitengewoon dirigent die alle symfonieën van het oplaaien en branden speelde om de flarden en houtskolen ruïnes van de geschiedenis neer te halen. Met zijn symbolische helm, 451 genummerd, op zijn onverstoorbare hoofd, en zijn ogen, oranje gevlamd door de gedachte aan wat hierna kwam, klikte hij met de aansteker en het huis laaide op in een verslindend vuur dat de avondhemel rood en geel en zwart kleurde. Hij bewoog zich voort in een zwerm vuurvliegjes. Het liefst wilde hij, als in de grap van weleer, een marshmallow op een stokje in de vuurzee steken, terwijl de fladderende boeken met hun duivenvleugels op het terras en gazon van het huis stierven. Terwijl de boeken in vonkende wervelingen opgingen en werden weggedragen op de wind, verduisterd door het branden.

Montag grinnikte de vurige grijns van al de mannen die

waren verschroeid en achteruitgedreven door de vlammen.

Hij wist dat hij bij terugkomst in de kazerne misschien naar zichzelf zou knipogen in de spiegel, beroet als een minstreel met een verkoolde kurk. Later, wanneer hij naar bed ging, zou hij in het donker de vurige grijns nog steeds voelen, vastgehouden door zijn gezichtsspieren. Hij verdween nooit, die lach, nooit ofte nimmer was hij verdwenen, zo lang als hij zich kon herinneren.

Hij hing zijn helm, zwart als een kever, aan de muur en poetste hem op; hij hing zijn vuurbestendige jas netjes op; hij douchte uitgebreid en liep dan, fluitend, handen in zijn zakken, over de bovenste verdieping van de kazerne en stortte zich in het springgat. Op het laatste moment, toen een rampzalige uitkomst onvermijdelijk leek, haalde hij zijn handen uit zijn zakken en brak zijn val door de goudkleurige paal te grijpen. Piepend gleed hij tot stilstand, zijn hielen twee centimeter van de betonnen vloer onder hem verwijderd.

Hij verliet de kazerne en liep door de middernachtelijke straat naar de metro, waar de stille trein, voortgedreven op lucht, geruisloos door zijn geoliede schoorsteenpijp in de aarde dook en hem eruit liet met een grote ademstoot warme lucht, de roltrap met de crèmekleurige tegels op, die opsteeg naar de voorstad.

Fluitend liet hij de roltrap hem de stille nachtlucht in drijven. Hij liep naar de straathoek, dacht amper na en over niets bijzonders. Maar voor hij de hoek bereikte vertraagde hij, alsof er uit het niets wind was opgestoken, alsof iemand zijn naam had geroepen.

De afgelopen paar nachten had hij hevige onzekerheid ervaren over het voetpad hier net om de hoek, terwijl hij zich

in het sterrenlicht naar zijn huis bewoog. Hij had het gevoel gehad dat daar iemand had gestaan, nét voor hij de hoek om ging. De lucht leek geladen met een bijzonder soort kalmte, alsof iemand die rustig had staan wachten vlak voor zijn komst simpelweg in een schaduw was veranderd en hem door liet lopen. Misschien registreerde zijn neus een vleugje parfum, misschien voelde de huid van de rug van zijn handen, van zijn gezicht, de temperatuur stijgen op deze ene plek waar de lucht in de onmiddellijke omgeving heel even vijf graden zou stijgen als hier iemand stond. Het viel niet te begrijpen. Elke keer dat hij de hoek om ging zag hij alleen de witte, ongebruikte, kromgetrokken stoep, met daarop misschien, op één nacht, iets wat snel over een gazon was verdwenen voor hij zijn ogen scherp kon stellen of een woord kon uitbrengen.

Maar nu, vannacht, vertraagde hij tot hij bijna stilstond. Zijn innerlijke geest, die naar buiten reikte om voor hem de hoek om te gaan, had het zwakste gefluister gehoord. Een ademtocht? Of was de lucht simpelweg samengeperst omdat iemand daar heel stil stond te wachten?

Hij ging de hoek om.

De herfstbladeren waaiden zodanig over het maanverlichte voetpad dat het leek alsof het meisje dat daar bewoog in een glijdende tred werd vastgehouden, dat ze de beweging van de wind en de bladeren haar voorwaarts liet dragen. Haar hoofd was half gebogen, zodat ze kon zien hoe haar schoenen de dwarrelende bladeren in beweging brachten. Haar gezicht was slank en melkwit, en er lag een soort zachte honger in, die alles aanraakte met een onvermoeibare nieuwsgierigheid. Het was haast een blik van zachte verrassing; de donkere ogen waren zo aan de wereld vastgeklonken dat geen beweging aan hen voorbijging. Haar jurk was wit en fluisterde. Hij dacht bijna

dat hij haar handen kon horen bewegen wanneer ze liep, en nu dat onvoorstelbaar kleine geluid, de witte flits van haar gezicht dat omdraaide toen ze merkte hoe ze slechts één moment was verwijderd van een man die midden op het voetpad stond te wachten.

De bomen boven hen lieten hun bladeren los met een enorm geruis. Het meisje hield verrast halt en even leek het alsof ze zich zou terugtrekken, maar in plaats daarvan aanschouwde ze Montag met ogen zo donker en levendig dat hij het gevoel had iets ongelooflijks te hebben gezegd. Maar hij wist dat zijn lippen alleen hadden bewogen om hallo te zeggen, en toen ze gehypnotiseerd leek door de salamander op zijn arm en de fenixmedaille op zijn borst, sprak hij opnieuw.

‘Maar natuurlijk,’ zei hij, ‘u bent onze nieuwe buurvrouw, nietwaar?’

‘En u bent...’ ze keek op van de symbolen van zijn ambacht, ‘... de brandweerman.’ Haar stem stierf weg.

‘Hoe bijzonder dat u dit zo zegt.’

‘Ik had het... Ik had het met mijn ogen dicht geweten,’ zei ze, langzaam.

‘Hoezo – de kerosinegeur? Mijn vrouw klaagt er altijd over,’ lachte hij. ‘Je krijgt het nooit volledig weggewassen.’

‘Nee, dat klopt,’ zei ze, onder de indruk.

Hij had het gevoel dat ze cirkelend om hem heen liep, hem binnenstebuiten keerde, hem ongemerkt door elkaar rammelde en zijn zakken leegde, zonder dat ze ook maar één beweging maakte.

‘Kerosine,’ zei hij, omdat de stilte zich uitstreckte, ‘is als een parfum voor mij.’

‘Is dat echt zo? Werkelijk?’

‘Natuurlijk. Waarom niet?’

Ze gunde zichzelf de tijd om erover na te denken. ‘Ik weet het niet.’ Ze wendde zich naar het voetpad dat naar hun huizen leidde. ‘Stoort het als ik met je oploop? Ik ben Clarisse McClellan.’

‘Clarisse. Guy Montag. Loop gerust mee. Waarom ben je zo laat nog buiten? Hoe oud ben je?’

Ze liepen in de lauwe nachtelijke bries over de zilveren stoep en er hing een vleugje verse abrikoos en aardbei in de lucht, en hij keek om zich heen en realiseerde zich dat dat absoluut onmogelijk was, zo laat in het jaar.

Nu had hij alleen oog voor het meisje dat met hem opliep, haar gezicht zo helder als sneeuw in het maanlicht, en hij wist dat ze over zijn vragen maalde, nadacht over de best mogelijke antwoorden die ze hem kon geven.

‘Nou,’ zei ze, ‘ik ben zeventien en ik ben gek. Mijn oom zegt dat die twee altijd samengaan. Als mensen vragen hoe oud je bent, zei hij, antwoord dan altijd “zeventien en gek”. Is dit geen prachtig tijdstip van de nacht om te wandelen? Ik hou ervan om dingen te ruiken en naar dingen te kijken, en van soms de hele nacht opblijven, te wandelen, en de zon te zien opkomen.’

Ze liepen verder in stilte en uiteindelijk zei ze, bedachtzaam: ‘Weet je, ik ben helemaal niet bang voor je.’

Hij was verrast. ‘Waarom zou je dat zijn?’

‘Zoveel mensen zijn dat wel. Bang voor brandweermannen, bedoel ik. Maar je bent tenslotte maar een mens...’

Hij zag zichzelf weerspiegeld in haar ogen, gevangen in twee schitterende druppels helder water, zag zichzelf, donker en minuscuul, tot in de precieze details, de lijnen van zijn mond, alles zichtbaar, alsof haar ogen twee wonderlijke stukjes paarsachtige barnsteen waren die hem konden vangen

en heel houden. Haar gezicht, nu naar hem gekeerd, was een fragiel melkkristal dat een zacht en constant licht in zich hield. Het was niet het buitenzinnige licht van elektriciteit, maar – wat dan wel? Maar het vreemd vertrouwelijke en zeldzame en vriendelijk vleiende licht van een kaars. Ooit, toen hij een kind was, had zijn moeder tijdens een stroomstoring de laatste kaars gevonden en aangestoken en toen was er dat korte uur van herontdekking, van een verlichting zo ongelooflijk dat de ruimte haar oneindige dimensies verloor en zich als een deken om hen heen wikkelde, en zij tweeën, moeder en zoon, alleen, veranderd, hoopten dat er niet al te snel weer stroom zou zijn...

En toen zei Clarisse McClellan: ‘Mag ik je wat vragen? Hoe lang ben je al brandweerman?’

‘Sinds mijn twintigste, tien jaar geleden.’

‘Léés je ooit een boek dat je verbrandt?’

Hij lachte. ‘Dat is tegen de wet!’

‘O. Uiteraard.’

‘Het is goed werk. Maandag Millay verbranden, woensdag Whitman, vrijdag Faulkner; tot as reduceren en de as consumeren. Dat is onze officiële slogan.’

Ze liepen door en het meisje zei: ‘Is het waar dat brandweermannen lang geleden vuur dóófdén in plaats van het aan te steken?’

‘Nee. Huizen zijn altijd al vuurbestendig geweest. Neem dat maar van me aan.’

‘Vreemd. Ik heb een keer gehoord dat lang geleden huizen soms per ongeluk vlam vatten, en toen hadden ze brandweermannen nodig om het vuur te stóppen.’

Hij lachte.

Ze keek hem kort aan. ‘Waarom lach je?’

‘Geen idee.’ Hij begon opnieuw te lachen en stopte abrupt. ‘Hoezo?’

‘Je lacht terwijl ik niets grappigs zei en je antwoordde onmiddellijk. Je denkt geen moment na over wat ik je vroeg.’

Hij stond stil. ‘Jij bent écht een rare,’ zei hij, en hij keek haar aan. ‘Heb je dan geen respect?’

‘Ik wilde je niet beledigen. Ik denk dat ik gewoon te graag naar mensen kijk.’

‘Betekent dit hier dan helemaal niets voor jou?’ Hij tikte op de 451 die op zijn roetkleurige mouw was gestikt.

‘Jawel,’ fluisterde ze. Ze verhoogde haar tempo. ‘Heb je ooit de straalauto’s zien racen op de boulevards daar verderop?’

‘Je verandert van onderwerp!’

‘Soms denk ik dat de bestuurders niet weten wat gras is, of wat bloemen zijn, omdat ze ze nooit langzaam zien,’ zei ze. ‘Als je een bestuurder een groene vlek zou laten zien, zou hij zeggen: O ja! Dat is gras. Een roze vlek? Dat is een rozentuin! Witte vlekken zijn huizen. Bruine vlekken zijn koeien. Mijn oom reed ooit een keer langzaam op een snelweg. Hij reed vijftenzestig kilometer per uur en ze hebben hem twee dagen in de cel gezet. Is dat niet grappig, maar ook droevig?’

‘Je denkt te veel,’ zei Montag ongemakkelijk.

‘Ik kijk zelden naar de “zitkamer muren” en ga weinig naar races of pretparken. Dus ik heb een hoop tijd voor gekke gedachten, denk ik. Heb je de zestig meter lange reclameborden gezien op het platteland voorbij de stad? Wist je dat reclameborden ooit maar zes meter lang waren? Maar de auto’s begonnen ze zo snel te passeren dat ze de reclames moesten uitrekken, zodat ze effectief bleven.’

‘Dat wist ik niet!’ Montag lachte abrupt.

‘Wedden dat ik nog iets weet wat jij niet weet?’ s Ochtends ligt er dauw op het gras.’

Hij kon zich plots niet meer herinneren of hij dit had geweten of niet, en het maakte hem nogal kregelig.

‘En als je daar kijkt,’ ze knikte naar de hemel, ‘er leeft een mannetje in de maan.’

Hij had lange tijd niet gekeken.

Ze vervolgden hun weg in stilte, de hare bedachtzaam, de zijne een enigszins verkrampde en oncomfortabele stilte en hij wierp beschuldigende blikken op haar. Toen ze haar huis bereikten was het volledig felverlicht.

‘Wat gebeurt daar?’ Montag had zelden zoveel huisverlichting gezien.

‘O, gewoon mijn moeder en vader en oom die zitten te praten. Dat is zoiets als wandelen, maar dan zeldzamer. Mijn oom werd nog een keer gearresteerd – had ik je dat verteld? – omdat hij wandelde. O, wij zijn zéér bijzonder.’

‘Maar waaróver praat je dan?’

Hierop lachte ze. ‘Goedenavond!’ Ze liep over haar oprit. Toen leek ze zich iets te herinneren en ze liep terug om hem met verwondering en nieuwsgierigheid aan te kijken. ‘Ben je gelukkig?’ vroeg ze.

‘Ben ik wát?’ riep hij uit.

Maar ze was verdwenen, rennend in het maanlicht. Haar voordeur sloot zachtjes.

o o o

‘Gelukkig zijn! Uitgerekend die onzin.’

Hij hield op met lachen.

Hij stopte zijn hand in de handgleuf van de voordeur en

liet die zijn aanraking registreren. De voordeur gleed open.

Natuurlijk ben ik gelukkig. Wat denkt ze dan? Dat ik dat níét ben? vroeg hij aan de stille kamers. Hij stond in de hal, staarde omhoog naar het ventilatierooster en herinnerde zich plotseling dat er achter dat rooster iets lag verscholen, iets wat hem nu leek te begluren. Hij wendde zijn ogen snel af.

Wat een vreemde ontmoeting op een vreemde nacht. Hij kon zich niks gelijkaardigs herinneren, op één middag na, een jaar geleden, toen hij een oude man in het park had ontmoet en zij hadden gepraat...

Montag schudde zijn hoofd. Hij keek naar een lege muur. Daar zag hij het gezicht van het meisje, werkelijk behoorlijk mooi in zijn herinnering: verbazingwekkend mooi zelfs. Ze had een erg smal gezicht, als de wijzer van een kleine klok die je vaag in een donkere kamer ziet, midden in de nacht, wanneer je wakker wordt om te kijken hoe laat het is en dan zie je de klok die je het uur en het aantal minuten en seconden mededeelt, in een witte stilte en stralend, een en al zekerheid en kennis van wat ze over de nacht kan vertellen die zowel naar nieuwe donkertes als naar een nieuwe zon toe beweegt.

‘Wát?’ vroeg Montag aan die andere ik, die dwaas in zijn onderbewustzijn die soms een eind weg ratelde, los van zijn eigen wil, gewoontes en geweten.

Hij keek terug naar de muur. Haar gezicht leek ook zo sterk op een spiegel. Onmogelijk, want hoeveel mensen kende jij die je eigen licht naar jou terugkaatsen? Mensen waren vaker – hij zocht naar een vergelijking, vond er een uit zijn werkgebied – toortsen, die oplaaiden tot ze uitdoofden. Hoe zelden ont namen de gezichten van anderen je je eigen gezichtsuitdrukking en kaatsten die dan naar je terug, je eigen allerdiepste trillende gedachten?

Wat een buitengewoon identificatievermogen had dit meisje; ze was als een gretige toeschouwer bij een poppenspel, die iedere flikkering van een ooglid, elk handgebaar, elke beweging van een vinger een fractie van een seconde voor die plaatsvond verwachtte. Hoelang hadden ze samen gelopen? Drie minuten? Vijf? Maar die minuten leken nu zo lang. Ze leek een reusachtige gestalte op het podium voor hem nu; wat een schaduw wierp haar slanke lichaam op de muur! Hij had het gevoel dat als zijn oog kriebelde, zij zou knippen. En als zijn kaakspieren zich onmerkbaar zouden rekken, zij lang voor hem zou geeuwen.

Nu ik erover nadenk, dacht hij, verdraaid, ze leek me daar wel op te wachten, op straat, zo verdomde laat op de avond...

Hij opende de slaapkamerdeur.

Het voelde als het betreden van de koude, marmeren kamer van een mausoleum na maansondergang. Totale duisternis, geen spoor van de zilveren wereld buiten, de ramen stevig gesloten, de kamer een grafwereld waarin geen enkel geluid van de grote stad kon doordringen. De kamer was niet leeg.

Hij luisterde.

Het kleine dansende gezoem in de lucht, delicaat als een mugje, het elektrische gefluister van een onzichtbare wesp, behaaglijk in zijn bijzondere, warme, roze nest. De muziek was bijna luid genoeg om het deuntje te kunnen volgen.

Hij voelde zijn glimlach wegglijden, smelten, zich opvouwen en in zichzelf neerklappen, als een vette huid, als het goedje van een fabelachtige kaars die te lang brandt en nu instort en nu dooft. Duisternis. Hij was niet gelukkig. Hij was niet gelukkig. Hij zei de woorden tegen zichzelf. Hij herkende dit als de ware stand van zaken. Hij droeg zijn geluk als een masker en het meisje was er met het masker over het gazon

vandoor gegaan, en hij kon onmogelijk bij haar aankloppen en het terugvragen.

Zonder het licht aan te doen stelde hij zich voor hoe deze kamer eruit zou zien. Zijn vrouw uitgestrekt op het bed, onbedekt en koud, als een tentoongespreid lichaam op het deksel van een tombe, haar ogen aan het plafond gehecht door onzichtbare stalen draden, onbeweeglijk. En in haar oren zaten de kleine Zeeschelpen stevig geklemd, de radiootjes ter grootte van vingerhoedjes, met een elektronische oceaan aan geluid, muziek en gepraat en muziek en gepraat die aanspoelde, aanspoelde op de kust van haar rusteloze geest. De kamer was wel degelijk leeg. Iedere nacht kwamen de golven op en droegen haar mee op hun getijden van geluid, dreven haar, ogen wijd open, naar de ochtend toe. De afgelopen twee jaar was er geen nacht voorbijgegaan zonder dat Mildred in die zee had gewommen, dat ze er niet gretig was ingedoken en zich op de rand van verdrinking had gewaagd.

De kamer was koud maar toch had hij het gevoel dat hij niet kon ademen. Hij deed de gordijnen en de openslaande deuren liever niet open, want hij wilde niet dat de maan de kamer in kwam. En dus, met het gevoel van een man die binnen het uur zou sterven door zuurstofgebrek, tastte hij zijn weg naar zijn opengeslagen, gescheiden, en bijgevolg koude bed.

Een ogenblik voor zijn voet het voorwerp op de vloer raakte, wist hij dat hij een dergelijk voorwerp zou raken. Het leek op het gevoel dat hij had ervaren voor hij de hoek om sloeg en het meisje bijna omverliep. Zijn voet, die trillingen uitzond, ontving de echo's van de kleine hindernis op zijn pad terwijl de voet al door de lucht bewoog. Zijn voet schopte. Het voorwerp gaf een dof gerinkel en gleed weg in het duister.

Hij stond kaarsrecht en luisterde naar degene in het donkere

bed in de compleet vlakke nacht. De adem die uit de neusgaten kwam klomk zo zacht dat alleen de verste randen van het leven erdoor werden beroerd, een klein blad, een zwarte veer, een enkele haarvezel.

Nog steeds wilde hij geen buitenlicht. Hij haalde zijn aansteker tevoorschijn, voelde de salamander die op zijn zilveren schijf was gegraveerd, klikte...

Twee maanstenen keken naar hem op in het licht van dat kleine vuurtje, dat in zijn hand paste; twee bleke maanstenen, begraven in een kreek met helder water waarover het leven van de wereld spoelde, zonder dat het ze aanraakte.

‘Mildred!’

Haar gezicht was als een met sneeuw bedekt eiland waar regen zou kunnen vallen, maar dat geen regen voelde; waarover wolken hun bewegende schaduwen konden werpen, maar ze voelde geen schaduwen. Er was alleen het gezang van de wespen als vingerhoedjes in haar dichtgestopte oren, en haar glazige ogen, en de adem die in en uit ging, zacht, nauwelijks waarneembaar, in en uit haar neusgaten, en haar kon het niet schelen of die kwam of ging, ging of kwam.

Het voorwerp dat hij met zijn voet had gelanceerd glansde nu onder de rand van zijn eigen bed. Het kleine, kristallen flesje slaappillen, dat eerder vandaag was gevuld met dertig tabletten en nu zonder dop en leeg in het licht van die kleine vlam lag.

Terwijl hij daar zo stond gierde de hemel boven het huis. Er klomk een enorm scheurend geluid, alsof twee reusachtige handen tienduizend kilometer zwarte stof bij de naden uit elkaar hadden getrokken. Montag werd doormidden gesneden. Hij voelde hoe zijn borst werd doorkliefd en uit elkaar viel. De straalbommenwerpers vlogen over, vlogen over, vlogen over,

één twee, één twee, één twee, zes in totaal, negen in totaal, twaalf in totaal, één en één en één en nog één en nog één en nog één, schreeuwden in zijn plaats. Hij opende zijn eigen mond en liet hun schreeuw indalen en oprijzen van tussen zijn ontblote tanden. Het huis schudde. Het vuur doofde in zijn handen. De maanstenen verdwenen. Hij voelde zijn hand naar de telefoon duiken.

De straalbommenwerpers waren weg. Hij voelde zijn lippen bewegen, langs het mondstuk van de telefoon strijken. ‘Spoedafdeling.’ Een verschrikkelijk gefluister.

Hij had het gevoel dat de sterren tot stof waren vermalen door het geluid van de zwarte straaljagers en dat de aarde ’s ochtends bedekt zou zijn met hun stof, als een vreemdsoortige sneeuw. Dat was zijn idiote gedachte toen hij daar in het donker stond te rillen, en zijn lippen liet bewegen en bewegen en bewegen.

Ze hadden een machine. Ze hadden eigenlijk twee machines. Een ervan gleed in je maag als een zwarte cobra in een echoende put, op zoek naar al het oude water en de oude tijd die daar waren verzameld. Ze dronk de groene materie die naar het oppervlak rees wanneer het kookpunt langzaam werd bereikt. Dronk ze van de duisternis? Zoog ze alle giften uit die zich daar door de jaren heen hadden verzameld? Ze voedde in stilte, onderbroken door het occasionele geluid van inwendige verstikking of van blind zoeken. Ze had een Oog. De onpersoonlijke operateur van de machine kon in de ziel kijken van degene die hij leegpompte, door een speciale optische helm te dragen. Wat zag het Oog? Hij zei het niet. Hij zag, maar niet dat wat het Oog zag. De hele operatie verschilde niet veel van hoe een put wordt gegraven in een tuin. De vrouw op het bed